ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2020/1656

zo 6. novembra 2020

o podpore činností Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) zo strany Únie v oblastiach fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Európska rada 12. decembra 2003 prijala stratégiu Európskej únie proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ďalej len „stratégia“), ktorej kapitola III obsahuje zoznam opatrení, ktoré je potrebné prijať tak v rámci Únie, ako aj v tretích krajinách na boj proti šíreniu takýchto zbraní.

(2) Únia aktívne vykonáva stratégiu a realizuje opatrenia uvedené v jej kapitole III, najmä uvoľňovaním finančných zdrojov na podporu konkrétnych projektov vykonávaných multilaterálnymi inštitúciami, ako je Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (ďalej len „MAAE“).

(3) Rada 17. novembra 2003 prijala spoločnú pozíciu 2003/805/SZBP ([1]). Uvedená spoločná pozícia vyzýva okrem iného na podporu uzavretia dohôd o komplexných bezpečnostných zárukách a dodatkových protokolov s MAAE a zaväzuje Úniu k práci na tom, aby sa dodatkové protokoly a dohody o komplexných bezpečnostných zárukách stali normou pre overovací systém MAAE.

(4) Rada 17. mája 2004 prijala jednotnú akciu 2004/495/SZBP ([2]).

(5) Rada 18. júla 2005 prijala jednotnú akciu 2005/574/SZBP ([3]).

(6) Rada 12. júna 2006 prijala jednotnú akciu 2006/418/SZBP ([4]).

(7) Rada 14. apríla 2008 prijala jednotnú akciu 2008/314/SZBP ([5]).

(8) Rada 27. septembra 2010 prijala rozhodnutie 2010/585/SZBP ([6]).

([1]) Spoločná pozícia Rady 2003/805/SZBP zo 17. novembra 2003 o všeobecnom uplatňovaní a posilňovaní multilaterálnych dohôd v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia a nosičov zbraní (Ú. v. EÚ L 302, 20.11.2003, s. 34).

([2]) Jednotná akcia Rady 2004/495/SZBP zo 17. mája 2004 o podpore činností MAAE v rámci jej programu jadrovej bezpečnosti a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 182, 19.5.2004, s. 46).

([3]) Jednotná akcia Rady 2005/574/SZBP z 18. júla 2005 o podpore činností MAAE v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci implementácie Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 193, 23.7.2005, s. 44).

([4]) Jednotná akcia Rady 2006/418/SZBP z 12. júna 2006 o podpore činností MAAE v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 165, 17.6.2006, s. 20).

([5]) Jednotná akcia Rady 2008/314/SZBP zo 14. apríla 2008 o podpore činností MAAE v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 107, 17.4.2008, s. 62).

([6]) Rozhodnutie Rady 2010/585/SZBP z 27. septembra 2010 o podpore činností MAAE v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 259, 1.10.2010, s. 10).

(9) Rada 21. októbra 2013 prijala rozhodnutie 2013/517/SZBP ([7]).

(10) Rada 21. decembra 2016 prijala rozhodnutie (SZBP) 2016/2383 ([8]) a 8. júna 2020 predĺžila trvanie jeho platnosti rozhodnutím Rady (SZBP) 2020/755 ([9]).

(11) Dodatok k Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov (CPPNM) nadobudol platnosť 8. mája 2016. Všetky členské štáty EÚ, ako aj spoločenstvo Euratom sú zmluvnými stranami Dodatku k Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov (ACPPNM) z roku 2005. Únia naďalej presadzuje jeho všeobecné uplatňovanie a účinné vykonávanie, a to aj podporou činností v oblasti fyzickej ochrany vykonávaných v rámci plánu fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení MAAE na obdobie rokov 2018 – 2021.

(12) Únia opätovne potvrdzuje, že zodpovednosť za fyzickú ochranu v rámci štátu nesie výlučne štát, a zaväzuje sa pokračovať v posilňovaní fyzickej ochrany vykonávaním vnútroštátnych opatrení fyzickej ochrany, ako aj medzinárodnej spolupráce. Únia bude naďalej podporovať prácu MAAE pri poskytovaní pomoci členským štátom na ich žiadosť pri vytváraní a zlepšovaní účinných a udržateľných národných režimov fyzickej ochrany. Podpora zo strany Únie tak bude v súlade s ministerským vyhlásením a zisteniami medzinárodnej konferencie o fyzickej ochrane jadrových materiálov a jadrových zariadení – Udržanie a posilnenie úsilia (ďalej len „konferencia ICONS“), ktorá sa konala vo viedenskom sídle MAAE 10. až 14. februára 2020. Bude naďalej prispievať k vykonávaniu plánu fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení MAAE na obdobie rokov 2018 – 2021, ktorý prijala Rada guvernérov MAAE 13. septembra 2017 a ktorý schválila Generálna konferencia 14. septembra 2017. Cieľom Únie je zachovať udržateľnosť a účinnosť vykonávania predchádzajúcich jednotných akcií Rady a rozhodnutí na podporu plánov fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení MAAE,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Na účely pokračovania v účinnom vykonávaní uvedenej stratégie podporuje Únia činnosti Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (ďalej len „MAAE“), ktorých cieľom je:

a) prispievať ku globálnemu úsiliu o dosiahnutie účinnej fyzickej ochrany vytvorením komplexných usmernení v oblasti fyzickej ochrany a na požiadanie podporou využívania takýchto usmernení prostredníctvom partnerských preskúmaní, poradenských služieb a budovania kapacít vrátane vzdelávania a odbornej prípravy;

b) pomáhať pri dodržiavaní a vykonávaní príslušných medzinárodných právnych nástrojov a pri posilňovaní medzinárodnej spolupráce a koordinácie pomoci, a

c) podporovať mandát MAAE zohrávať ústrednú úlohu a posilňovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti fyzickej ochrany v reakcii na priority členských štátov vyjadrené v rozhodnutiach a uzneseniach orgánov MAAE pre tvorbu politiky.

2. Projekty, ktoré má Únia financovať, podporujú:

a) prioritné a prierezové projekty v oblasti fyzickej ochrany, ako je napríklad všeobecné uplatňovanie Dodatku k Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov, služby v oblasti počítačovej bezpečnosti a informačných technológií a posilňovanie kultúry fyzickej ochrany;

b) riadenie informácií so zameraním na posúdenie potrieb, priorít a hrozieb v oblasti fyzickej ochrany;

([7]) Rozhodnutie Rady 2013/517/SZBP z 21. októbra 2013 o podpore činností Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu zo strany Únie v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 281, 23.10.2013, s. 6).

([8]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2016/2383 z 21. decembra 2016 o podpore činností Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu zo strany Únie v oblastiach jadrovej bezpečnosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 352, 23.12.2016, s. 74).

([9]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/755 z 8. júna 2020, ktorým sa mení rozhodnutie (SZBP) 2016/2383 o podpore činností Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu zo strany Únie v oblastiach jadrovej bezpečnosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 179I, 9.6.2020, s. 2).

c) fyzickú ochranu materiálov a súvisiacich zariadení so zameraním na zlepšenie fyzickej ochrany a evidencie a kontroly jadrových materiálov pre celý palivový cyklus a koncepčný dokument o uplatňovaní opatrení fyzickej ochrany v období ochorenia COVID-19;

d) fyzickú ochranu materiálov mimo regulačnej kontroly so zameraním na inštitucionálnu infraštruktúru pre reakcie týkajúce sa materiálu mimo regulačnej kontroly;

e) rozvoj programov a medzinárodnú spoluprácu so zameraním na rozvoj programov vzdelávania a odbornej prípravy;

f) budovanie kapacít a vzdelávanie v oblasti fyzickej ochrany zamerané na rodovú rovnosť.

3. Pri realizácii projektov uvedených v odseku 2, ktoré poskytujú podporu činnostiam uvedeným v odsekoch 1 a 2, sa zabezpečí zviditeľnenie Únie, ako aj náležité riadenie programov pri vykonávaní tohto rozhodnutia.

4. Projekty uvedené v odseku 2 sa vykonávajú v prospech všetkých členských a nečlenských štátov MAAE.

5. Všetky zložky projektov sa musia podporiť aktívnymi a inovačnými verejnými osvetovými činnosťami a musia sa na ne zabezpečiť primerané zdroje.

6. Podrobný opis projektov uvedených v odseku 2 je stanovený v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“).

2. Technické vykonávanie projektov uvedených v článku 1 ods. 2 zabezpečuje MAAE. Túto úlohu plní pod kontrolou vysokého predstaviteľa. Na tento účel uzavrie vysoký predstaviteľ potrebné dojednania s MAAE.

Článok 3

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie projektov uvedených v článku 1 ods. 2 je 11 582 300 EUR.

2. Výdavky financované zo sumy stanovenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na rozpočet Únie.

3. Európska komisia dohliada na riadne spravovanie finančnej referenčnej sumy uvedenej v odseku 1. Na uvedený účel uzavrie s MAAE dohodu o financovaní. V dohode o financovaní sa stanoví, že MAAE má zabezpečovať zviditeľnenie príspevku Únie zodpovedajúce jeho výške.

4. Európska komisia sa usiluje uzavrieť dohodu o financovaní uvedenú v odseku 3 čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. Informuje Radu o všetkých ťažkostiach počas tohto procesu a o dátume uzavretia dohody o financovaní.

Článok 4

1. Vysoký predstaviteľ podáva Rade správu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných správ, ktoré vypracúva MAAE. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie, ktoré vykonáva Rada.

2. Európska komisia poskytuje informácie o finančných aspektoch vykonávania projektov uvedených v článku 1 ods. 2.

Článok 5

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť 36 mesiacov po dátume uzavretia dohody o financovaní uvedenej v článku 3 ods. 3 alebo šesť mesiacov od dátumu jeho prijatia, ak v tejto lehote nedôjde k uzavretiu dohody o financovaní.

V Bruseli 6. novembra 2020

Za Radu
predseda
M. ROTH

PRÍLOHA

1. Okruh 1: Prioritné a prierezové projekty v oblasti fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení

Projekt 1: Všeobecné uplatňovanie Dodatku k Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov (ACPPNM) z roku 2005

Kontext

S cieľom uľahčiť dodržiavanie a vykonávanie uvedeného dodatku k dohovoru poskytuje MAAE na požiadanie legislatívnu a technickú pomoc. Tá zahŕňa:

1. Pomoc pri vypracúvaní vnútroštátnych vykonávacích právnych predpisov vrátane vnútroštátnych, regionálnych a medzinárodných kurzov odbornej prípravy a seminárov, dvojstrannej pomoci pri vypracúvaní vnútroštátnych právnych predpisov a odbornej príprave jednotlivcov.

2. Pomoc pri vytváraní, vykonávaní a udržiavaní režimu fyzickej ochrany zo strany štátu vrátane poskytovania služieb fyzickej ochrany, ako sú partnerské preskúmania a poradenské služby, vnútroštátne a regionálne kurzy odbornej prípravy a workshopy zamerané na budovanie kapacít a rozvoj potrebných ľudských zdrojov a vypracúvanie a vykonávanie integrovaných plánov podpory fyzickej ochrany (INSSP).

Ciele

Cieľom bude pomáhať pri rozvoji a podpore fyzickej ochrany na celom svete vrátane vytvárania a relevantného využívania série usmerňovacích dokumentov MAAE o fyzickej ochrany, podporovať všeobecné uplatňovanie Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov (CPPNM) a dodatku k nemu, spoločne ďalej len ako A/CPPNM, uľahčovať výmenu informácií o jadrovej fyzickej ochrane a posilňovať medzinárodný právny rámec.

Výstupy

1. Preskúmanie ACPPNM na konferencii zmluvných štátov v roku 2021.

2. Medzinárodné, regionálne a vnútroštátne workshopy na žiadosť členských štátov na podporu všeobecného uplatňovania CPPNM a zvyšovanie informovanosti.

3. Vypracovanie informačných materiálov na podporu ďalšieho dodržiavania ACPPNM.

Výsledok

Príspevky MAAE k dodržiavaniu A/CPPNM

Projekt 2: Služby počítačovej bezpečnosti a informačných technológií

Kontext

Bezpečnosť informácií a počítačov je pre štáty naďalej kľúčovým prvkom pri zlepšovaní spôsobilostí v oblasti fyzickej ochrany.

Fyzická ochrana sa zameriava na predchádzanie trestným alebo úmyselným nedovoleným činom, ktoré sa týkajú alebo ktoré sú zamerané na jadrový alebo iný rádioaktívny materiál, súvisiace zariadenia alebo súvisiace činnosti, ich odhaľovanie a reakciu na ne. Zodpovednosť za fyzickú ochranu v rámci štátu nesie výlučne štát, ktorý musí zabezpečiť fyzickú ochranu jadrového materiálu, iného rádioaktívneho materiálu, súvisiacich zariadení a činností v rámci jeho jurisdikcie. Cieľom každého štátu je dosiahnuť fyzickú ochranu vytvorením vlastného vhodného režimu fyzickej ochrany. Počítače zohrávajú zásadnú úlohu pri všetkých aspektoch riadenia bezpečnej a zabezpečenej prevádzky jadrových zariadení vrátane počítačovej bezpečnosti a udržiavania fyzickej ochrany. Je zásadne dôležité, aby boli všetky tieto systémy náležite zabezpečené proti neoprávnenému vniknutiu. S ustavične sa meniacimi spôsobilosťami a atribútmi hrozieb sa neustále vyvíja aj informačná a počítačová bezpečnosť, pričom sa nepretržite objavujú nové techniky, taktiky a postupy ohrozenia. MAAE vykonáva prácu zameranú na obranu proti tejto vyvíjajúcej sa hrozbe.

Ciele

Zlepšiť kapacity v oblasti počítačovej bezpečnosti a informačnej bezpečnosti v štátoch.

Výstupy

1. Dokončiť a aktualizovať usmerňovacie publikácie v oblasti informačnej a počítačovej bezpečnosti v rámci série usmerňovacích dokumentov MAAE o fyzickej ochrane (nové a aktualizované usmerňovacie dokumenty) a súvisiace technické dokumenty a publikácie.

2. Usporadúvanie odborných stretnutí v oblasti počítačovej bezpečnosti jadrových zariadení s cieľom držať krok s vývojom v tejto oblasti.

3. Kurzy odbornej prípravy, cvičenia a workshopy.

4. Technická pomoc v oblasti počítačovej bezpečnosti, ktorá sa poskytuje štátom.

Výsledok

1. Príspevky MAAE k zlepšeným spôsobilostiam v oblasti informačnej a počítačovej bezpečnosti na úrovni štátu, príslušných orgánov a zariadení na podporu prevencie a odhaľovania incidentov počítačovej bezpečnosti a reakcie na ne, ktoré majú potenciál priamo alebo nepriamo nepriaznivo ovplyvniť jadrovú bezpečnosť a fyzickú ochranu.

2. Zlepšenie medzinárodnej spolupráce spojením odborníkov a tvorcov politík s cieľom podporiť výmenu informácií a skúseností v oblasti počítačovej bezpečnosti.

3. Aktualizovať usmerňovacie a technické publikácie o informačnej a počítačovej bezpečnosti v oblasti fyzickej ochrany.

Projekt 3: Posilňovanie kultúry fyzickej ochrany

Kontext

Kultúra fyzickej ochrany je multidisciplinárny prístup k príprave pracovníkov na vonkajšie aj vnútorné hrozby spojený s ich ochotou a motiváciou dodržiavať zavedené postupy a predpisy a prejavovať obozretnosť. Keďže väčšina systémov fyzickej ochrany je navrhnutá, riadená a prevádzkovaná človekom, úspešnosť režimu fyzickej ochrany závisí v konečnom dôsledku od zúčastnených osôb. Kultúra fyzickej ochrany sa označuje za jednu z 12 základných zásad fyzickej ochrany jadrového materiálu a jadrových zariadení v ACPPNM, ako aj za jednu zo základných zásad Kódexu o bezpečnosti a fyzickej ochrane rádioaktívnych materiálov. Vo vykonávacom usmernení o kultúre fyzickej ochrany NSS č. 7 sa kultúra fyzickej ochrany vymedzuje ako súbor charakteristík, postojov a správania jednotlivcov, organizácií a inštitúcií, ktorý slúži ako prostriedok na podporu a posilnenie fyzickej ochrany. Usmernenie NSS č. 7 vymedzuje koncepciu, opisuje úlohy a povinnosti inštitúcií a jednotlivcov a uvádza charakteristiky kultúry fyzickej ochrany, ktoré slúžia na dosiahnutie účinnej fyzickej ochrany.

Projekt sa zameriava na podporu rozvoja ľudských zdrojov členských štátov prostredníctvom workshopov, kurzov odbornej prípravy a seminárov na zvyšovanie informovanosti, podporu vykonávania sebahodnotenia kultúry fyzickej ochrany a podporu výmeny skúseností a poznatkov o nástrojoch a metodikách sebahodnotenia a osvedčených postupoch v oblasti kultúry fyzickej ochrany.

Cieľ

Pomáhať štátom pri posilňovaní kultúry fyzickej ochrany.

Výstupy

1. Organizovanie medzinárodných workshopov o kultúre fyzickej ochrany na podporu rozvoja ľudských zdrojov členských štátov.

2. Rozvoj a konsolidácia usmerňovacích a vzdelávacích materiálov a nástrojov v oblasti kultúry fyzickej ochrany vrátane nástrojov sebahodnotenia.

Výsledok

Podpora medzinárodnej výmeny skúseností, poznatkov a osvedčených postupov, pokiaľ ide o spôsoby rozvoja, posilňovania a udržiavania stabilnej kultúry fyzickej ochrany, ktorá je zlučiteľná s režimami fyzickej ochrany štátov.

2. Okruh 2: Riadenie informácií

Projekt 1: Posudzovanie potrieb, priorít a hrozieb v oblasti fyzickej ochrany (misie INSSP)

Kontext

MAAE pomáha jednotlivým štátom, ktoré o to požiadajú, identifikovať a riešiť potreby v oblasti fyzickej ochrany vypracovaním a vykonávaním INSSP a vytvorením nástrojov sebahodnotenia. Zodpovednosť za fyzickú ochranu v rámci štátu nesie výlučne štát, ktorý musí zabezpečiť fyzickú ochranu jadrového materiálu, iného rádioaktívneho materiálu, súvisiacich zariadení a činností v rámci jeho jurisdikcie. MAAE podporuje úsilie štátov o vytvorenie účinných a udržateľných režimov fyzickej ochrany a INSSP je v tejto súvislosti účinným mechanizmom. INSSP je právne nezáväzný dokument, jeho schválenie štátom sa však považuje za dôkaz záväzku vykonať dohodnuté zlepšenia v oblasti fyzickej ochrany, ktoré sú v ňom uvedené. INSSP je určený na pomoc pri strategickom plánovaní činností v oblasti fyzickej ochrany v štáte a na zabezpečenie zodpovednosti štátu za zlepšenia potrebné na posilnenie jeho režimu fyzickej ochrany Posudzujú sa v ňom potreby štátu v oblasti fyzickej ochrany a zachytáva činnosti, ktoré štát vykonáva alebo plánuje vykonať, v prípade potreby aj v spolupráci s MAAE alebo inými medzinárodnými partnermi.

INSSP je členený podľa všeobecného rámca oblastí a cieľov fyzickej ochrany, ktoré štátu umožňujú systematicky pristupovať k určovaniu jeho potrieb v oblasti fyzickej ochrany. Zámerom je poskytnúť štátu všeobecné prvky fyzickej ochrany strategickej povahy s cieľom pomôcť usmerniť subjekty prijímajúce rozhodnutia a ciele strategického plánovania s dlhodobým cieľom vytvoriť autonómne režimy fyzickej ochrany. INSSP sa člení na šesť funkčných oblastí: 1) legislatívny a regulačný rámec; 2) posúdenie hrozieb a rizík; 3) režim fyzickej ochrany; 4) odhaľovanie trestných činov a iných neoprávnených činov týkajúcich sa materiálu mimo regulačnej kontroly; 5) reakcia na udalosti v oblasti fyzickej ochrany a 6) udržiavanie režimu fyzickej ochrany štátu. Okrem misií INSSP organizuje MAAE aj technické stretnutia kontaktných miest INSSP.

Proces INSSP podporuje systém riadenia informácií o fyzickej ochrane (NUSIMS), dobrovoľný systém určený na pomoc členským štátom pri preskúmaní stavu ich infraštruktúry v oblasti fyzickej ochrany prostredníctvom sebahodnotenia, ako aj pri sledovaní ich pokroku pri vytváraní, udržiavaní a zachovaní účinného režimu fyzickej ochrany. Informačná štruktúra systému NUSIMS odzrkadľuje základné prevádzkové oblasti fyzickej ochrany a vychádza zo základných zásad a odporúčaní pre oblasť fyzickej ochrany vydaných v rámci série publikácií MAAE o fyzickej ochrane.

Ciele

Identifikovať a konsolidovať potreby jednotlivých štátov v oblasti fyzickej ochrany do integrovaného dokumentu, ktorý uvádza potrebné zlepšenia v oblasti fyzickej ochrany, ako aj poskytnúť prispôsobený rámec pre koordináciu a vykonávanie činností v oblasti fyzickej ochrany, ktoré vykonáva štát, MAAE a potenciálni darcovia.

Udržiavať komplexnú informačnú platformu zabezpečujúcu dobré porozumenie potrebám štátov v oblasti fyzickej ochrany na celom svete a podporujúcu vykonávanie plánu fyzickej ochrany.

Výstupy

1. Vypracovanie a vykonávanie INSSP.

2. Preskúmanie mechanizmu dobrovoľného sebahodnotenia alebo nástroja na použitie štátmi (NUSIMS) a zosúladenie so štruktúrou INSSP.

3. Technické stretnutia kontaktných miest INSSP.

4. Finalizácia návodu na používanie INSSP.

Výsledok

Posúdenie potrieb v oblasti fyzickej ochrany žiadajúcich štátov a poskytovanie podpory prostredníctvom strategického plánovania odporúčaných činností v oblasti fyzickej ochrany s cieľom zabezpečiť vytvorenie, udržiavanie a udržateľnosť účinného režimu fyzickej ochrany s cieľom pomôcť štátom pri dodržiavaní povinností vyplývajúcich z A/CPPNM.

3. Okruh 3: Fyzická ochrana materiálov a súvisiacich zariadení

Projekt 1: Posilnenie fyzickej ochrany a evidencie a kontroly jadrového materiálu pre celý palivový cyklus

Kontext

Činnosti súvisiace s fyzickou ochranou používaného a skladovaného jadrového materiálu, jadrového palivového cyklu a súvisiacich zariadení počas ich životnosti vrátane evidencie a kontroly jadrového materiálu na účely fyzickej ochrany a technického vykonávania A/CPPNM. Agentúra vypracúva usmernenia a na požiadanie poskytuje štátom odbornú prípravu a pomoc pri zlepšovaní fyzickej ochrany jadrových materiálov pomocou evidencie a kontroly. Projekt sa zameria na riešenie „vnútornej hrozby". Program MAAE Insider Threat poskytuje usmernenia týkajúce sa preventívnych a ochranných opatrení v oblasti fyzickej ochrany s cieľom zmierňovať vnútornú hrozbu. Projekt sa bude zaoberať aj evidenciou a kontrolou jadrového materiálu (NMAC). Systém NMAC pomáha odrádzať od nepovoleného zmocnenia sa jadrového materiálu a odhaľovať ho tým, že vedie inventár všetkého jadrového materiálu vrátane informácií o jeho umiestnení. Hlavným cieľom systému NMAC je uchovávať a podávať presné, včasné, úplné a spoľahlivé informácie o všetkých činnostiach a operáciách (vrátane pohybov) týkajúcich sa jadrového materiálu. Systém NMAC sa na úrovni zariadenia zriaďuje v kontexte vnútroštátneho regulačného rámca a riadi ho príslušný štátny orgán. Nemožno ho zamieňať so štátnym systémom evidencie a kontroly jadrových materiálov (SSAC), ktorý bol zriadený na účely plnenia medzinárodných bezpečnostných záruk.

MAAE investovala značné zdroje do rozvoja hypotetického inštitútu jadrového výskumu Shapash (SNRI). Hlavným cieľom rozvoja SNRI bola možnosť školiť členské štáty v otázkach súvisiacich s fyzickou ochranou bez prezradenia citlivých informácií o skutočných zariadeniach a ohrozenia ich bezpečnosti. Model SNRI 3D je užitočným nástrojom odbornej prípravy v oblasti fyzickej ochrany. Očakáva sa, že pri ďalšom rozvoji SNRI sa využijú možnosti trojrozmerného (3D) modelovania a získajú sa lepšie výsledky pri odbornej príprave v oblasti fyzickej ochrany. Využívanie trojrozmerného modelovania a virtuálnej reality pri odbornej príprave si však vyžaduje špecializované znalosti a zdroje. Ciele odbornej prípravy musia byť úzko zosúladené s technologickými riešeniami, ktoré sa používajú na ich dosiahnutie. MAAE má v úmysle ďalej skúmať potenciálne silné stránky modelu SNRI 3D a zachovať vývoj vzdelávacích materiálov týkajúcich sa SNRI aj do budúcnosti.

Ciele

Poskytovať usmernenia a nástroje na prevenciu a ochranu pred nepovoleným odstraňovaním jadrového materiálu a sabotážou jadrových materiálov a zariadení insidermi.

Posúdiť, ktoré členské štáty MAAE, ktoré spracúvajú jadrový materiál, nakladajú s ním alebo ho skladujú, používajú systém NMAC a poskytujú pomoc svojim príslušným orgánom a prevádzkovateľom s cieľom zabezpečiť úspešnosť programu NMAC. Posúdiť, ktoré členské štáty MAAE, ktoré v súčasnosti nemajú systém NMAC, by chceli požiadať o pomoc pri vytváraní programu NMAC.

Výstupy

1. Vydanie série usmerňovacích publikácií o fyzickej ochrane a nástrojov elektronického učenia sa v oblasti boja proti vnútornej hrozbe a zlepšenie evidencie a kontroly materiálu na účely fyzickej ochrany v zariadeniach

2. Organizovanie kurzov zvyšovania informovanosti a praktických kurzov odbornej prípravy.

3. Organizovanie kurzov zvyšovania informovanosti a praktických kurzov odbornej prípravy o systéme NMAC.

4. Ďalší vývoj nástroja odbornej prípravy vo virtuálnej realite (VR) Shapash.

Výsledok

Pokračujúce poskytovanie podpory na pomoc štátom pri ich úsilí o vytvorenie účinných a udržateľných národných režimov fyzickej ochrany, ktoré podporujú boj proti vnútornej hrozbe a zlepšovanie evidencie a kontroly na účely fyzickej ochrany v zariadeniach.

Projekt 2: Koncepčný dokument koordinovaného výskumného projektu o uplatňovaní opatrení fyzickej ochrany v období ochorenia COVID-19

Kontext

Tento projekt sa bude zaoberať uplatňovaním kontroly prístupu a iných technológií fyzickej ochrany v podmienkach pandémie v zariadeniach, ktoré skladujú a využívajú jadrový a iný rádioaktívny materiál vrátane zariadení jadrového palivového cyklu, výskumných a energetických reaktorov a zariadení pre nakladanie s rádioaktívnym materiálom. Počas pandémie ochorenia COVID-19 môžu hygienické opatrenia zamerané na minimalizáciu prenosu vírusu ovplyvniť účinnosť a dokonca uplatňovanie existujúcich technológií a postupov v oblasti fyzickej ochrany, ako sú opatrenia na kontrolu prístupu zamestnancov. Zmeny vo vykonávacích protokoloch, úprava existujúcich technológií a prispôsobenie nových technológií môžu byť v niektorých prostrediach primeranými prostriedkami na prekonanie výziev spôsobených pandémiou ochorenia COVID-19. V rámci projektu sa preskúmajú prevádzkové skúsenosti členských štátov MAAE s využívaním kontroly prístupu a iných opatrení fyzickej ochrany počas pandémie ochorenia COVID-19 a určia sa súvisiace výzvy a osvedčené postupy. Následne bude mať projekt za cieľ identifikovať technológie a postupy v oblasti fyzickej ochrany (aj v oblasti kontroly prístupu), ktoré je potrebné zlepšiť, a uskutočniť laboratórne hodnotenia možných úprav a zlepšení z hľadiska ich vykonávania v podobných podmienkach, aké vznikli v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. MAAE bude uľahčovať výmenu prevádzkových skúseností a technických informácií medzi členskými štátmi, uverejňovať správy týkajúce sa projektov a podporovať výskumné činnosti vo vybraných laboratóriách členských štátov.

Ciele

Cieľom projektu bude zabezpečiť účinné opatrenia fyzickej ochrany v jadrových zariadeniach a iných zariadeniach pre nakladanie s rádioaktívnymi materiálmi počas podobnej situácie, akú spôsobila situácia s ochorením COVID-19. Ciele projektu konkrétne zahŕňajú:

1. Preskúmať prevádzkové skúsenosti členských štátov s vykonávaním kontroly prístupu a iných opatrení fyzickej ochrany počas pandémie ochorenia COVID-19.

2. Identifikovať súvisiace výzvy a osvedčené postupy.

3. Zvážiť potrebu zmeny existujúcich technológií alebo postupov spojených s ich používaním alebo vývoja nových technológií s cieľom zohľadniť hygienické požiadavky súvisiace s pandémiou ochorenia COVID-19.

4. Vykonať technické posúdenie navrhovaných úprav novovyvinutej kontroly prístupu a iných technológií fyzickej ochrany s cieľom zohľadniť pandemické podmienky.

Výstupy

1. Osvedčené postupy a usmernenia týkajúce sa technologických odporúčaní na výmenu prevádzkových skúseností členských štátov v oblasti fyzickej ochrany počas pandémie ochorenia COVID-19.

2. Identifikácia technologických oblastí, ktoré je potrebné ďalej rozvíjať, aby sa umožnila účinná kontrola prístupu a iné opatrenia fyzickej ochrany za podobných podmienok, aké vznikli v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19.

Výsledky

Posilnené opatrenia v oblasti fyzickej ochrany s cieľom zabrániť krádeži alebo sabotáži jadrového a iného rádioaktívneho materiálu a zariadení počas situácií podobných pandémii.

Zlepšené rozhodovanie regulačných orgánov a subjektov v odvetví, pokiaľ ide o vykonávanie kontroly prístupu a iných technológií fyzickej ochrany počas krízy.

4. Okruh 4: Fyzická ochrana materiálov mimo regulačnej kontroly

Projekt 1: Inštitucionálna infraštruktúra pre reakcie týkajúce sa materiálu mimo regulačnej kontroly

Kontext

V rámci projektu sa na požiadanie poskytuje pomoc členským štátom v ich úsilí o vytvorenie potrebnej infraštruktúry na boj proti nedovolenému obchodovaniu s jadrovým a iným rádioaktívnym materiálom. Podpora infraštruktúry v rámci projektu je rozdelená na služby na identifikáciu potrieb infraštruktúry a podporu štátov pri zavádzaní, vykonávaní, monitorovaní, posudzovaní a udržiavaní režimu fyzickej ochrany v súvislosti s reakciou na udalosti v oblasti fyzickej ochrany, ktoré sa týkajú materiálu mimo regulačnej kontroly. Potreby štátu v oblasti infraštruktúry sa

posudzujú buď prostredníctvom procesu Medzinárodného poradného servisu pre fyzickú ochranu (INSServ) MAAE, alebo pri vypracovaní plánu reakcie v oblasti fyzickej ochrany. Dodatočnou oblasťou zodpovednosti je poskytovanie podpory štátom, ktoré chcú implementovať systémy fyzickej ochrany a opatrenia pre významné udalosti verejného charakteru.

Cieľ

Pomáhať štátom pri vytváraní a udržiavaní účinnej inštitucionálnej infraštruktúry na posilnenie vnútroštátneho úsilia o ochranu ľudí, majetku, životného prostredia a spoločnosti pred neoprávneným používaním jadrového a iného rádioaktívneho materiálu.

Výstupy

1. Vypracovanie usmerňovacích publikácií o infraštruktúre v oblasti fyzickej ochrany a súvisiacich vzdelávacích materiálov a nástrojov.

2. Poskytovanie podpory štátom na požiadanie pri budovaní ľudských a technologických kapacít na udržiavanie účinnej infraštruktúry na plnenie povinností súvisiacich s jadrovým a iným rádioaktívnym materiálom mimo regulačnej kontroly.

3. Koordinácia podpory pracovnej skupiny pre reakciu.

4. Poskytovanie podpory MAAE pri vykonávaní opatrení fyzickej ochrany pri významných udalostiach verejného charakteru.

Výsledky

MAAE prispieva k zvyšovaniu informovanosti o potrebe účinnej inštitucionálnej infraštruktúry v štáte s cieľom zabezpečiť plnenie vnútroštátnych a medzinárodných záväzkov.

Štáty dôkladne chápu silné stránky a oblasti svojho režimu fyzickej ochrany súvisiaceho s MORC (materiál mimo regulačnej kontroly), ktoré si vyžadujú ďalší rozvoj.

Štáty majú jasný harmonogram rozvoja ich spôsobilostí v oblasti reakcie MORC.

5. Okruh 5: Tvorba programov a medzinárodná spolupráca

Projekt 1: Tvorba programov vzdelávania a odbornej prípravy

Kontext

Agentúra zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečovaní koordinovaných programov vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré posilňujú schopnosti štátov vytvárať a udržiavať režimy fyzickej ochrany. Dostatočný počet kompetentných a motivovaných zamestnancov je jedným z dôležitých predpokladov vytvárania a udržiavania režimov fyzickej ochrany štátov. Odborná príprava je dôležitým prostriedkom na dosiahnutie odbornej spôsobilosti a adekvátnej výkonnosti zamestnancov. MAAE pomáha štátom poskytovaním odbornej prípravy na základe požiadaviek a potrieb štátov, ako aj podporou vytvárania programov odbornej prípravy a organizácií odbornej prípravy v oblasti fyzickej ochrany vrátane centier podpory fyzickej ochrany (NSSC).

Systematický prístup k odbornej príprave je prístup odbornej prípravy, ktorý sa vyznačuje logickou nadväznosťou – od identifikácie vedomostí, zručností a postojov potrebných na vykonávanie práce alebo úlohy v oblasti fyzickej ochrany – až po rozvoj a vykonávanie odbornej prípravy na dosiahnutie týchto spôsobilostí a následné hodnotenie tejto odbornej prípravy. V rámci projektu sa bude osobitná pozornosť venovať využívaniu elektronického učenia sa a iných nástrojov odbornej prípravy využívajúcich výpočtovú techniku. Tento projekt sa neobmedzuje len na rozvoj vzdelávania a odbornej prípravy, ale zahŕňa aj koordináciu sietí, ako je Medzinárodná sieť vzdelávania v oblasti fyzickej ochrany (INSEN) a Medzinárodná sieť stredísk odbornej prípravy a podpory v oblasti fyzickej ochrany (NSSC Network).

Ciele

Účelom projektu je podporovať integrovaný prístup k rozvoju ľudských zdrojov v oblasti fyzickej ochrany a pomáhať štátom pri budovaní kapacít na rozvoj a vykonávanie účinných a udržateľných programov vzdelávania a odbornej prípravy na účely rozvoja ľudských zdrojov v oblasti fyzickej ochrany na základe identifikovaných potrieb.

Rozvíjať užšiu spoluprácu a uľahčiť intenzívnejšiu výmenu informácií medzi štátmi o rozvoji a vykonávaní programov vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti fyzickej ochrany prostredníctvom INSEN a medzinárodnej siete NSSC a informačný portál pre jadrovú bezpečnosť (NUSEC).

Výstupy

1. Metodika rozvoja ľudských zdrojov v oblasti fyzickej ochrany, ktorú štáty zdieľajú a využívajú.
2. Zriadenie akadémie pre líderstvo v oblasti fyzickej ochrany.
3. Výmena skúseností a osvedčených postupov odbornej prípravy v oblasti fyzickej ochrany.
4. Podpora poskytovaná členským štátom pri uplatňovaní systematického prístupu k odbornej príprave.
5. Podpora vykonávania analýzy potrieb v oblasti formálnej a ďalšej odbornej prípravy, hodnotenie odbornej prípravy a zriadenie komisií odbornej prípravy.
6. Podpora a koordinácia činností siete stredísk NSSC s cieľom uľahčiť výmenu informácií a zdrojov a podporiť spoluprácu medzi štátmi so strediskami NSSC alebo štátmi, ktoré majú záujem o zriadenie takého strediska.
7. Poskytovanie pomoci štátom pri zriaďovaní a prevádzke stredísk NSSC s cieľom zachovať národné režimy fyzickej ochrany prostredníctvom programov rozvoja ľudských zdrojov, technickej podpory a vedeckej podpory.
8. Podpora regionálnej a subregionálnej spolupráce medzi štátmi s plánovanými alebo fungujúcimi strediskami NSSC.
9. INSEN.
10. Magisterský študijný program v oblasti fyzickej ochrany.
11. Školy pre fyzickú ochranu
12. Kurzy na rozvoj spôsobilostí vo vzdelávaní v oblasti fyzickej ochrany.
13. Učebné materiály pre vzdelávacie programy v oblasti fyzickej ochrany.
14. Vypracovanie kurzov elektronického učenia sa vo všetkých úradných jazykoch MAAE a ich preklad.
15. Revízia existujúcich kurzov elektronického učenia sa vrátane revízie prekladu.

Výsledok

Štáty sú schopné účinne iniciovať a vykonávať opatrenia na udržiavanie svojich národných režimov fyzickej ochrany, najmä prostredníctvom programov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov, vzdelávania, odbornej prípravy, technickej podpory a vedeckej podpory.

6. Okruh 6: Budovanie kapacít a vzdelávanie v oblasti fyzickej ochrany zamerané na rodovú rovnosť

Kontext

Generálny riaditeľ Rafael Mariano Grossi otvoril počas podujatia MAAE pri príležitosti Medzinárodného dňa žien v marci 2020 program štipendií pomenovaný na počesť priekopníckej fyzičky a dvojnásobnej nositeľky Nobelovej ceny Marie Curie-Skłodowskej. Cieľom iniciatívy je podporou vzdelávania a získavania pracovných skúseností povzbudiť mladé ženy, aby študovali a pracovali v oblasti jadrovej vedy a techniky alebo nešírenia jadrových zbraní. Štipendijný program bude udeľovať štipendiá až na dva roky ženám v magisterských študijných odboroch v oblasti jadrovej vedy a techniky alebo v oblasti nešírenia jadrových zbraní. Účastníčkam programu sa takisto ponúkne možnosť stáží v MAAE na doplnenie odborných vedomostí získaných počas štúdia.

Ciele

Cieľom programu Marie Curie-Skłodowskej je inšpirovať mladé ženy a povzbudzovať ich k tomu, aby sa rozhodli pre kariéru v oblasti jadrových vied a techniky a v oblasti nešírenia jadrových zbraní, a to udeľovaním štipendií motivovaným a talentovaným študentkám na magisterské študijné programy spojené s možnosťami stáží v MAAE. Z dlhodobého hľadiska sa bude program spolupodieľať na novej generácii žien vo vede, technike, inžinierstve a matematike, ktoré sa stanú hnacou silou vedeckého a technologického rozvoja vo svojich krajinách.

Výstup

Z programu sa bude financovať najmenej 100 štipendií s odhadovanými celkovými nákladmi v rozmedzí 4 až 6 miliónov EUR na obdobie dvoch rokov.

Výsledok

Umožniť ženám získať vedecké vzdelanie a pracovné skúsenosti s cieľom podporovať rovnaké zastúpenie pri uplatňovaní jadrových technológií s cieľom čeliť spoločným globálnym výzvam aj v oblasti fyzickej ochrany.